

Péče o nezletilé cizinci žijícími v České republice

Péče o nezletilé s mezinárodním prvkem

Mnoho cizinců žijících na územích České republiky se táže, zdali existuje možnost soudně získat dítě do své péče, je-li jejich partner- manžel české státní příslušnosti. Cizinci se též ptají, jaké faktory jsou pro soud rozhodující při svěřování dítěte do péče.

Začnu nejprve se zodpovězením otázky druhé, na úvod tohoto tématu. **V zásadě se nabízí tři možnosti péče o dítě, některé z nich preferované sociálními pracovníky, některé preferované soudem, avšak všechny z nich realizovatelné.**

Tak tedy nejprve **společná péče obou rodičů** je možností pro ty z rodičů, kteří jsou spolu schopni komunikovat a dohodnout se na základech výchovy jejich dítěte. Zvolení této možnosti znamená minimální zásah soudu, kdy rodiče si uchovají svobodu rozhodování a dohody o všech záležitostech, jež se týkají péče o dítě, styku, výživného, vzdělání, koníčků, atd. Tato možnost však není častá.

Druhou možností je **střídavá péče**, jež se stala v posledních letech oblíbenou alternativou, jakkoliv není preferována sociálními pracovníky ani soudem (dle mé praxe). Psychologové tuto možnost doporučují jako tu nejpřirozenější, respektující rovná rodičovská práva a povinnosti obou rodičů. Této možnosti se (při splnění určitých podmínek) též dostalo podpory Nálezem Ústavního soudu č. I. ÚS 2482/13 ze dne 11.6.2014. Střídavá péče je takovým uspořádáním, kdy se rodiče po týdnů v péči střídají, někdy též po měsíci a jsou známy i případy, kdy soud schválil střídání péče po jednom roce (Česká republika – Austrálie). Totéž platí pro střídavou péči, jako pro péči společnou, rodiče musí zachovávat dobré vztahy, dobře spolupracovat a komunikovat a dohodnout se na základech výchovy. Je běžné, že každý z rodičů nese náklady dítěte po dobu, kdy je dítě v péči daného rodiče a mimořádné náklady hradí rodiče společně.

Třetí možností je **výlučná péče jednoho z rodičů**. Tato možnost je tou nejběžnější a v těch případech, kdy se matka řádně o dítě stará, aniž by vykazovala závažnou poruchu či pochybení, pak je to právě matka, kdo získá dítě do své výlučné péče. Toto však závisí na všech okolnostech případu, a pokud je dítě schopno vyjádřit své preference, pak je dítě dotázáno sociálním pracovníkem a soudem a přání dítěte bývá vyslyšeno. Je-li podáván návrh na svěření do výlučné péče o nezletilé dítě, soud též rozhodne o výši výživného, avšak styk druhého rodiče s dítětem může zůstat soudem neupraven a řídit se tedy pouze dohodou rodičů.

Vrátím-li se k první položené otázce, jakou šanci má cizinec získat nezletilé dítě do své péče v České republice a jaké faktory jsou rozhodující?

Nejprve je zásadní zdůraznit, že každý případ je odlišný a okolnosti jsou právě tím rozhodujícím faktorem. Neexistuje univerzálního pravidla, mohu se však s vámi podělit o některá vodítka, vyplývající z mé praxe. Představte si dvě situace, v té první je matkou Češka a otcem je cizinec, v druhé situaci je otcem Čech a matkou cizinka. V obou případech má výhodu ten z rodičů, který je české státní příslušnosti a to pro svou znalost jazyka českého. Český rodič záhy rozpozná, že jeho zázemí, pomoc příbuzných, schopnost komunikovat s příslušným sociálním pracovníkem a učitelé ve škole představuje významnou

výhodu. Avšak situace je rázem odlišná, je-li dítě bilingvní, dochází-li na mezinárodní školu, kde je angličtina vyučovacím jazykem atd. Pak se šance rodičů vyrovnávají. Soud dále zjišťuje, kdo osobně pečoval o dítě, ke kterému z rodičů má dítě bližší vztah, kdo z rodičů je schopen dítěti zajistit dobrou životní úroveň a příjemné stabilní rodinné zázemí. V mnoha případech je to právě matka, kdo má k dítěti bližší vztah, avšak ne v každém z případů.

V případech, kdy jsou oba rodiče schopni se o dítě řádně postarat, aniž by vykazovali vážné nedostatky, přijde na řadu další důležitá otázka ke zvážení. Pokud bude dítě svěřeno do péče rodiči cizinci, zůstane dítě v prostředí, na nějž je zvyklé, v blízkosti svých spolužáků, příbuzných, kamarádů, anebo se rodič cizinec rozhodne vrátit do své vlasti? I otázka plánů do budoucna bude soudem uvážena. Přestěhováním dítěte do zahraničí je dítě zbaveno možnosti osobní péče a blízkosti druhého z rodičů, v mnoha případech toto rozhodnutí porušuje rodičovská práva druhého z rodičů a taktéž právo dítěte na osobní péči obou svých rodičů.

V neposlední řadě je situace odlišná v případech, kdy je cizinec zabydlen v České republice, má zde svůj dům, obchodní společnost, je schopen se dorozumět v českém jazyce. Představte si situaci, kdy rodič cizinec není schopen domluvit se českým jazykem, jak pak se takový rodič dorozumí s lékaři, učiteli, jak může tento rodič pomoci dítěti s doučováním? Tyto otázky jsou soudem důkladně zvažovány.

Závěrem bych shrnula, že jakkoliv česká státní příslušnost představuje výhodu při žádání o svěřeni dítěte do péče, tato výhoda může být vyvážena integrací cizince do české společnosti, či životem v mezinárodním prostředí- zázemí. Je nepochybné, že jakkoliv mají oba rodiče rovná rodičovská práva a povinnosti, matkám je poskytována větší ochrana, jedná-li o děti předškolního věku. Nicméně toto neznamená, že otcí, navíc cizinci, nemůže být dítě svěřeno do výlučné péče, znamená to však, že je třeba před počátkem soudního řízení, v jeho rámci, ale též po jeho skončení investovat mnoho energie, aby bylo možno dosáhnout úspěchu.

Prosím o vzetí na vědomí, že tento článek nemůže postihnout všechny rozličné situace a rozhodující faktory, proto vyžadují případy péče o nezletilé s mezinárodním prvkem vždy důkladnou přípravu.

V červnu 2014, JUDr. Anna van der Weerden

www.ak-vdw.com